



امضای قرارداد ننگین گلستان میان ایران و روسیه در پی شکست ایران از روسیه (1192ش)

با امضای قراردادی بین حاکم گرجستان و امپراتور روسیه، گرجستان تحت نفوذ روسیه قرار گرفت.

با امضای قراردادی بین حاکم گرجستان و امپراتور روسیه، گرجستان تحت نفوذ روسیه قرار گرفت. چون بسیاری از ساکنان این منطقه مسلمان بودند و تبعیت از يك حکومت غیرمسلمان را ننگ مي‌دانستند به ایران کوچ کردند. افزون براین، برادر حاکم گرجستان که از این قرارداد ناراضی بود به دربار فتحعلی شاه آمد و دولت ایران را به جنگ با روس&rlm‌ها دعوت کرد. در پی این حوادث قوای روس با یورش به شهرهای گنجه، شوش و ایروان، آن مناطق را مورد تعرض قرار دادند. پس از این حملات بسیاری از علما، مردم را به مبارزه با کفار روس دعوت کردند. بدین ترتیب بود که دوره اول جنگ&rlm‌های ایران و روس آغاز شد و پس از گذشت ده سال از شعله&rlm‌ور شدن آتش جنگ، قوای هر دو دولت چنان ضعیف شد که طرفین آمادگی خود را برای پایان جنگ اعلام کردند. بر همین اساس و با دخالت دولت انگلستان، عهدنامه گلستان میان دو کشور ایران و روسیه به امضاء رسید. به موجب این قرارداد، تمامی شهرهایی که تا آن تاریخ به تصرف روسیه در آمده بود، جزو خاک روسیه باقی ماند و مالکیت روسیه بر شهرهای قره باغ، باکو، دربند، لنکران و بخشی از تالش نیز پذیرفته شد. ایران نیز پذیرفت از همه دعاوی خود در مورد مناطق داغستان، گرجستان و ارمنستان چشم‌پوشد. همچنین حق کشتیرانی در دریای خزر از ایران سلب گردید و در عوض، دولت روسیه تعهد سپرد که تنها نیابت سلطنت عباس میرزا ولیعهد را پذیرفته و به قدرت رسیدن او را تضمین کند. در این قرارداد، مرزهای دو کشور دقیقاً معین نشد و همین نامعلوم بودن مرزهای دو کشور و مقررات عهدنامه گلستان موجب شد که دولت ایران از این عهدنامه سربتابد و روسیه را به نیرنگ متهم سازد. این عوامل باعث شد که جنگ دوم ایران و روسیه در سال&rlm‌های بعد شکل گیرد و عهدنامه سیاه دیگري با نام ترکمان&rlm‌چاي به ایران تحمیل شود.